

بررسی برخی عوامل اپیدمیولوژیک در بیماران مبتلا به سالک مراجعه کننده به مرکز تحقیقات پوست و جدام دانشگاه علوم پزشکی تهران

چکیده

لیشمانیازیس توسط تک‌یاخته‌ای از جنس لیشمانیا ایجاد می‌شود و به وسیله پشه خاکی منتقل می‌شود. ایران یکی از کشورهای آندمیک این بیماری می‌باشد و نوع پوستی آن مشکل بهداشتی کشور است. هدف از این مطالعه بررسی عوامل اپیدمیولوژیک سالک مراجعه کننده به مرکز تحقیقات پوست و جدام از سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ می‌باشد.

بررسی حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی می‌باشد که برای این منظور کلیه افراد مبتلا به سالک در سال‌های ۱۳۹۹-۱۴۰۰ مراجعه کننده به مرکز تحقیقات پوست و جدام، مورد بررسی قرار گرفتند. با توجه به نتایج به دست آمده، درصد بیشتری از مبتلایان به سالک را گروه سنی بین ۱۰ تا ۱۹ سال تشکیل داده‌اند. از بین مشاغل نامبرده بین مبتلایان، درصد بیشتری به خانه‌داران در بین خانم‌های مبتلا و کارگران در بین آقایان مبتلا اختصاص داشت. فصل پاییز نیز طبق نتایج به دست آمده، بیشترین فصل برای شیوع سالک می‌باشد. مدت زمان بروز تا تشخیص سالک به طور میانگین ۳-۱/۵ ماه بوده و بیشتر بیماران سابقه سفر به مناطق روستایی را داشتند. درصد ضایعات مرطوب بیشتر از ضایعات خشک بوده است و بیشترین عضو درگیر دست بیماران بود. بیشترین موارد مراجعه از استان اصفهان گزارش شد.

سردبیر محترم

لیشمانیازیس بیماری انگلی است که توسط تک‌یاخته از جنس لیشمانیا ایجاد می‌شود. طیفی از بیماری‌ها با تظاهرات بالینی مختلف از نوع جلدی، مخاطی و احشایی را ایجاد می‌کند. لیشمانیازیس یکی

از شش بیماری با اهمیت نواحی گرمسیری است. حدود ۱۰ درصد جمعیت جهان در معرض ابتلا به یکی از انواع لیشمانیوز هستند. سالیانه حدود ۱/۵-۱ میلیون نفر در جهان به انواع مختلف بیماری مبتلا می‌شوند. در کشور ما سالانه بیش از ۲۰ هزار مورد ابتلا به این بیماری گزارش می‌شود^۱. لیشمانیوز جلدی یا سالک به دو شکل در ایران دیده می‌شود؛ سالک نوع مرطوب که توسط لیشمانیا ماژور و سالک نوع خشک که توسط لیشمانیا تروپیکا ایجاد می‌شود.

حدود ۸۰٪ سالک ایران از نوع سالک مرطوب می‌باشد. در حال حاضر واکنشی برای پیشگیری از سالک وجود ندارد. درمان سالک با استفاده از تزریق گلوکانتیم انجام می‌شود. داروهای دیگر مثل ژل موضعی آمفوتریسین B نیز استفاده می‌شود. این مطالعه با هدف بررسی عوامل اپیدمیولوژیک سالک در بیماران مراجعه کننده به مرکز تحقیقات پوست و جدام دانشگاه علوم پزشکی تهران در بازه زمانی ۱۹ ماهه انجام شد.

بیماران مراجعه کننده به مرکز تحقیقات پوست و جدام در دوره ۱۹ ماهه (فروردین ۱۳۹۹ الی مهر ۱۴۰۰) از نظر ابتلا به لیشمانیازیس جلدی ارزیابی شدند. هم‌زمان با تکمیل پرسش‌نامه، از ضایعه بیمار، لام مستقیم تهیه می‌شد، با گیمسا رنگ آمیزی و از نظر وجود آماستیگوت‌های داخل سلولی بررسی می‌شد. هم‌چنین نمونه‌ای در محیط کشت N.N.N و RPMI حاوی سرم جنین گاو و آنتی‌بیوتیک، کشت داده شدند. نمونه‌های کشت از نظر وجود پروماستیگوت بررسی شدند. برای موارد مشکوک آزمایش PCR انجام شد.

از مجموع ۱۴۳ بیمار سالکی مراجعه کننده مشکوک به سالک، ۶۵ نفر زن و ۷۸ نفر مرد بودند. از این تعداد، گسترش مستقیم ۷۰ نفر از نظر وجود

جدول ۱: میزان ابتلای مراجعه‌کنندگان به سالک براساس روش‌های مختلف تشخیصی

تعداد کل بیمار مشوک به سالک	تست مستقیم و کشت هر دو مثبت	تست مستقیم مثبت کشت آلوده	تست مستقیم مثبت، کشت منفی	تست مستقیم منفی، کشت مثبت	تست مستقیم و کشت هر دو منفی	تست مستقیم و کشت منفی، PCR مثبت
۱۴۳	۴۹	۱۶	۵	۵	۶۶	۴

جدول ۲: تعداد بیماران مبتلا به سالک به تفکیک سن، جنس، تعداد ضایعات، محل ضایعات و محل ابتلا به بیماری

سن (سال)	تعداد (نفر)	جنس	تعداد (نفر)	تعداد ضایعات	تعداد مبتلایان (نفر)	محل ضایعات	تعداد مبتلایان (نفر)	محل ابتلا	تعداد مبتلایان (نفر)
۵-۹	۱۰	زن	۳۰	۱	۴۸	دست	۴۰	اصفهان	۱۹
۱۰-۲۰	۴۸	مرد	۵۱	۲	۲۳	پا	۲۶	دامغان	۱۴
۲۰-۴۰	۱۷			۳ و بیشتر	۱۰	صورت	۱۵	خراسان	۱۱
۴۰-۶۰	۱۰							فارس	۹
								حومه تهران	۱۳
								افغانستان	۱۱
								کرمان	۴

بیشترین عضو درگیر دست بود. ۳۳ مورد بیشتر از یک ضایعه در دست، پا و صورت داشتند (۲۳ مورد دو ضایعه و ۱۰ مورد بیشتر از ۳ ضایعه).

بیشترین شیوع فصلی مربوط به فصل پاییز (ماه‌های آبان و آذر) بوده است. از بین مشاغل نامبرده بین مبتلایان، درصد بیشتری به خانه‌داران در بین خانم‌ها و کارگران در بین آقایان تعلق داشت. میزان ضایعات مرطوب (۵۶ مورد) و ضایعات خشک (۲۵ مورد) بود. مدت زمان بروز تا تشخیص سالک به‌طور میانگین ۳-۱/۵ ماه بوده است.

کلیدواژه‌ها: فاکتور اپیدمیولوژیک، سالک، تهران
اکرم میرامین‌محمدی، مینو تسبیحی، سیدابراهیم اسکندری، مریم احمدی

مرکز آموزش و پژوهش بیماری‌های پوست و جدام،
دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
نویسنده مسئول: مینو تسبیحی

تهران، خیابان طالقانی، شماره ۴۱۵
Email: mtasbihi7@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۲/۰۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۳

جسم لیشمن در زخم، مثبت بود (۲۵ زن و ۴۵ مرد). ۴۹ مورد علاوه‌بر تست مستقیم، انگل نیز در محیط کشت رشد کرد و از نظر کشت نیز مثبت بودند. از مواردی که تست مستقیم مثبت داشتند، ۱۶ مورد کشت آلوده بود و ۵ مورد با وجود مثبت بودن آزمایش مستقیم، کشت منفی شد. در ۵ مورد از بیماران، در تست مستقیم انگلی مشاهده نشد؛ اما جواب کشت انگل مثبت بود. ۶۶ مورد از نظر بررسی میکروسکوپی و کشت منفی بودند. از موارد منفی، ۱۸ مورد که بیشترین شباهت را به زخم سالک داشتند، تست PCR انجام شد که ۴ مورد مثبت به‌دست‌آمد که هر ۴ مورد لیشمانیا ماژور بود (۲ مورد از دامغان، ۱ مورد از اصفهان و یک مورد از افغانستان).

بیشترین تعداد بیماران به‌ترتیب در گروه سنی ۱۹-۱۰ سال (۴۴ مورد)، ۲۰-۴۰ سال (۱۷ مورد)، ۹-۵ (۱۰ مورد) و ۶۰-۴۰ سال (۱۰ مورد) مشاهده شد. بیشترین موارد ابتلا از مناطق روستایی اصفهان (۱۹ مورد)، دامغان (۱۴ مورد)، حومه تهران (۱۳ مورد)، خراسان (۱۱ مورد)، فارس (۹ مورد)، کرمان (۴ مورد) و افغانستان (۱۱ مورد) بودند. از نظر تعداد ضایعه، حدود ۴۸ مورد از بیماران یک زخم داشته و

References

1. DeLima JY, Santos MD, Murakami MT, et al. Cross-linking mass spectrometry reveals structural insights of the glutamine synthetase from *Leishmania braziliensis*. *Mem Inst Oswaldo Cruz* 2022 10; 116.
2. Feiz-Haddad MH, Kassiri H, Kasiri N, et al. Prevalence and epidemiologic profile of acute cutaneous leishmaniasis in an endemic focus, Southwestern Iran. *J Aute Dis* 2015;4: 292-7.

Evaluation of some epidemiological factors in patients with leishmaniasis referred to the Center for Research and Training in Skin Diseases and Leprosy

Akram Miraminmohammadi, PhD
Minoos Tasbihi, PhD
Seyedebrahim Eskandari, PhD
Maryam Ahmadi, MSc

Center for Research & Training in Skin Diseases & Leprosy, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran

Received: Feb 20, 2022
Accepted: Mar 04, 2022
Pages: 273-276

Leishmaniasis is a neglected disease caused by different *Leishmania* species and transmitted by various sand flies. Iran is endemic to both visceral and cutaneous form of the diseases. The aim of this study was to investigate the epidemiological factors of leishmaniasis in patients referred to the Center for Research and Training Skin Disease and Leprosy from 1399-1400. The present study is a cross-sectional study in which every patient with suspected cutaneous leishmaniasis lesion(s) referred to the center during 1399-1400 were included. The results showed a higher number of patients with leishmaniasis are in the age group of 10 to 19 years. Among the mentioned jobs, a higher percentage was assigned to housewives in the affected women and workers in the affected men. According to the results, autumn is the most common season for cutaneous leishmaniasis. The average time from beginning to the diagnosis of leishmaniasis was 1.5-3 months and most patients showed a history of traveling to rural areas. The number of wet type lesions were higher than dry type and most of the lesions were in the hands. Most cases were reported from Isfahan province.

Keywords: epidemiological factors, leishmaniasis, tehran

Corresponding Author:

Minoos Tasbihi, PhD

No. 415, Taleqani Ave., Tehran, Iran
Email: mtasbihi7@gmail.com

Conflict of interest: None to declare

Copyright © 2022 Published by Tehran University of Medical Sciences.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>). Non-commercial uses of the work are permitted, provided the original work is properly cited.

2022, Volume 12, Number 4